

ด่วนมาก

ที่ มท 0309.1/ว 103

สำนักทะเบียนกลาง

ถนนลาลูกกา ปท. 12150

28 ธันวาคม 2549

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสทามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 : ให้สถานภาพทางกฎหมายแก่คนไทยที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน

เรียน นายทะเบียนจังหวัด ทุกจังหวัด และนายทะเบียนกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ด่วนที่สุด ที่ มท 0309/ว 99 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2549

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารคำแนะนำแนวทางปฏิบัติงานตามโครงการฯ

ตามที่สำนักทะเบียนกลางได้แจ้งเรื่องการจัดทำโครงการเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในวโรกาสทามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในวันที่ 5 ธันวาคม 2550 โดยการให้สถานภาพทางกฎหมายแก่คนไทยที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้รับสิทธิ สวัสดิการ และความคุ้มครองจากภาครัฐตามกฎหมายอย่างเป็นธรรมในฐานะพลเมืองของประเทศเช่นเดียวกับคนไทยทั่วไป ความละเอียดแจ้งตามหนังสือที่อ้างถึงแล้ว นั้น

สำนักทะเบียนกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติตามโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสทามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 : ให้สถานภาพทางกฎหมายแก่คนไทยที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเพื่อร่วมเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเป็นไปในแนวทางเดียวกันด้วยความเรียบร้อยและถูกต้อง จึงขอให้สำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครทำความเข้าใจกับสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบให้ตระหนักถึงความสำคัญของโครงการดังกล่าวที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ไม่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านอันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ได้แก่ (1) บิดามารดาไม่ได้แจ้งการเกิด (2) เคยแจ้งการเกิดแล้วแต่หลักฐานสูญหายทำให้ไม่สามารถขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านได้ (3) ถูกทอดทิ้งให้อยู่ในความอุปการะของบุคคลอื่นและไม่มีหลักฐานในการขอเพิ่มชื่อ (4) เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแต่สูญหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ และ (5) เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแต่ถูกนายทะเบียนจำหน่ายรายการไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในสถานะดังกล่าวได้มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านอย่างถูกต้องด้วยการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐตามหน้าที่ที่พึงปฏิบัติในการให้บริการประชาชน โดยให้สำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นทุกแห่งถือปฏิบัติ ดังนี้

1. การดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีชื่อในทะเบียนบ้านตามโครงการนี้ประกอบด้วยงานทะเบียนราษฎร 3 เรื่อง ได้แก่ (1) การแก้ไขปัญหาให้กับบุคคลที่มีชื่อหรือเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง (2) การแจ้ง

/การเกิด...

การเกิดเกินกำหนด และ (3) การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน โดยใช้แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เพียงแต่นำหลักการเรื่องการมอบหมายให้แจ้งแทนตามมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 ข้อ 85 วรรคท้าย มาใช้ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนสามารถยื่นคำร้องต่างสำนักทะเบียนได้ โดยให้นายทะเบียนของสำนักทะเบียนที่รับคำร้องดำเนินการตรวจสอบหลักฐาน สอบสวนพยานบุคคลเท่าที่ผู้ร้องสามารถนำมาได้ แล้วประสานงานกับสำนักทะเบียนที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายโดยส่งเรื่องพร้อมหลักฐานที่รวบรวมได้ไปให้นายทะเบียนดำเนินการตามระเบียบต่อไป ส่วนเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักทะเบียนที่รับคำร้อง นายทะเบียนจะต้องดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับผู้ร้องจนกว่าจะได้ข้อยุติ ทั้งนี้ ให้นายทะเบียนอำเภอ (นายอำเภอและปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ) และนายทะเบียนท้องถิ่น (ผู้อำนวยการเขต ปลัดเทศบาล และปลัดเมืองพัทยา) เอาใจใส่ ควบคุม กำกับดูแลการปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวของสำนักทะเบียนให้เดินไปด้วยความถูกต้อง เรียบร้อย สามารถแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนแล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันควร

2. โครงการนี้มุ่งหมายให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยไม่ต้องเดินทางไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนหากไม่จำเป็น ดังนั้น ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน ถ้าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยสำนักทะเบียนที่รับคำร้อง หรือเป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบหรือคัดสำเนาได้จากระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน ให้นายทะเบียนอำนวยความสะดวกด้วยการตรวจค้นหรือคัดสำเนาขึ้นเองโดยไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน หรือกรณีผู้ร้องขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดหรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านอ้างอิงถึงพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะพยานที่รู้เห็นการเกิดหรือทราบประวัติความเป็นมาของผู้ร้อง เช่น ญาติพี่น้อง หรือกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ที่อื่น ให้นายทะเบียนทำหนังสือขอความร่วมมือสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องช่วยสอบสวนบันทึกปากคำพยานบุคคลที่ผู้ร้องอ้างอิงตามประเด็นที่นายทะเบียนต้องการทราบเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ทั้งนี้ให้สำนักทะเบียนที่ได้รับการร้องขอความร่วมมือรีบดำเนินการสอบสวนพยานบุคคลที่อ้างอิงหรือรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ โดยเร็วแล้วแจ้งสำนักทะเบียนที่ร้องขอภายใน 5 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งขอความร่วมมือ

3. ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานตามโครงการดังกล่าวให้ถือปฏิบัติตามเอกสารคำแนะนำแนวทางปฏิบัติงานที่สำนักทะเบียนกลางจัดทำและส่งมาพร้อมหนังสือนี้

4. กรณีที่นายทะเบียนดำเนินการจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่สามารถรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ผู้ร้องได้ จะแก้ไขปัญหาก็กับผู้ร้องโดยใช้ช่องทางของการจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท 0) เพื่อให้ผู้ร้องจะได้มีชื่อในระบบการทะเบียนราษฎรและมีเอกสารแสดงตนก่อนที่จะสามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมในการขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

5. ผลการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนต่าง ๆ จะถูกรายงานผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์โดยอัตโนมัติในทันทีที่มีการจัดทำคำร้อง ท.ร.31 และการให้ความช่วยเหลือจะแล้วเสร็จเมื่อมีการเพิ่มข้อมูลตามคำร้องในทะเบียนบ้านหรือกำหนดให้เลขประจำตัวประชาชน 13 หลักในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร ซึ่งสำนักทะเบียนจังหวัดและสำนักทะเบียนกรุงเทพมหานครสามารถตรวจสอบการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้จากระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน จึงขอให้ตรวจติดตามและเร่งรัดการดำเนินการของสำนักทะเบียนต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายชาญชัย สุนทรวัฏร์)
ผู้อำนวยการทะเบียนกลาง

สำนักบริหารการทะเบียน

ส่วนการทะเบียนราษฎร

โทร 0-2791-7314-6

โทรสาร 0-2791-7338

คำแนะนำ

แนวทางปฏิบัติงานตามโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา

5 ธันวาคม 2550 : ให้สถานภาพทางกฎหมายแก่คนไทยที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน

แนบท้ายหนังสือสำนักทะเบียนกลาง ส่วนมาก ที่ มท 0309.1/ว 103 ลงวันที่ 28 ธันวาคม 2549

ความมุ่งหมาย

วัตถุประสงค์ของโครงการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 : ให้สถานภาพทางกฎหมายแก่คนไทยที่ไม่มีชื่อในทะเบียนบ้าน มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่ไม่มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านอันเนื่องมาจากสาเหตุต่าง ๆ ได้แก่ (1) บิดามารดาไม่ได้แจ้งการเกิด (2) เคยแจ้งการเกิดแล้วแต่หลักฐานสูญหายทำให้ไม่สามารถขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านได้ (3) ถูกทอดทิ้งให้อยู่ในความอุปการะของบุคคลอื่นและไม่มีหลักฐานในการขอเพิ่มชื่อ (4) เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแต่สูญหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ และ (5) เคยมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านแต่ถูกนายทะเบียนจำหน่ายรายการไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตาม ทั้งนี้เพื่อให้บุคคลดังกล่าวได้มีชื่อและรายการบุคคลในทะเบียนบ้านอย่างถูกต้องด้วยการบริการให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกจากหน่วยงานของรัฐ อันเป็นหน้าที่ซึ่งข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐพึงปฏิบัติต่อประชาชน โดยให้ติดต่อยื่นคำร้องที่สำนักทะเบียนอำเภอหรือสำนักทะเบียนท้องถิ่นแห่งที่บุคคลนั้นมีที่อยู่อาศัยเป็นหลักแหล่งอยู่ในปัจจุบัน และให้นายทะเบียนของสำนักทะเบียนที่รับคำร้องให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับผู้ร้องจนกว่าจะได้ชื่อยุติ โดยหากเรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักทะเบียนที่รับคำร้อง นายทะเบียนจะต้องดำเนินการช่วยเหลือจนถึงที่สุด แต่หากเรื่องตามคำร้องเป็นปัญหาที่จะต้องแก้ไขโดยสำนักทะเบียนอื่น นายทะเบียนที่รับคำร้องจะต้องประสานงานกับสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหาให้กับผู้ร้องตามระเบียบกฎหมายเพื่อให้ประชาชนมีรายการบุคคลในระบบการทะเบียนราษฎร

กิจกรรมตามโครงการ

การดำเนินการเพื่อให้ประชาชนมีชื่อในทะเบียนบ้านตามโครงการดังกล่าวประกอบด้วยงานทะเบียนราษฎร 3 เรื่องได้แก่

- (1) การแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลาง ทั้งกรณีบุคคลที่มีชื่ออยู่เป็นปัจจุบันและบุคคลที่เคยมีชื่อในทะเบียนบ้านกลางแต่ถูกจำหน่ายรายการแล้วเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547
- (2) การแจ้งการเกิดเกินกำหนด และ
- (3) การเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน
- (4) การจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลที่ไม่มีสถานทางทะเบียน (บุคคลรหัสประเภท 0) เฉพาะกรณีที่ยื่นถึงที่สุดแล้วนายทะเบียนไม่สามารถเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ได้โดยขึ้นอยู่กับความประสงค์ของผู้ร้อง

/หลักการ

หลักการ

การปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนจะต้องถือปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 และระเบียบสำนักทะเบียนกลางว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535 รวมทั้งระเบียบสำนักทะเบียนกลางฉบับอื่นที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เรื่องสถานที่รับคำร้องซึ่งกำหนดให้ประชาชนที่ประสบปัญหาสามารถยื่นคำร้องต่างสำนักทะเบียนได้ตามความจำเป็นแล้วส่งเรื่องพร้อมหลักฐานที่รวบรวมได้ให้สำนักทะเบียนที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามระเบียบต่อไปโดยใช้หลักการมอบหมายให้ผู้อื่นดำเนินการแทนตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 46

กฎหมายและระเบียบ

1. พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534

มาตรา 46 ในกรณีการแจ้งตามมาตรา 18 (การเกิด) มาตรา 21 (การตาย) มาตรา 30 (การย้ายที่อยู่) ... ถ้าผู้มีหน้าที่ต้องแจ้งได้มอบหมายให้ผู้อื่นไปแจ้งแทนและเมื่อผู้ได้รับมอบหมายได้แจ้งต่อผู้มีหน้าที่รับแจ้งตามมาตรา นั้น ๆ แล้ว ถือว่าผู้มีหน้าที่นั้นได้แจ้งแล้ว

2. ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2535

ข้อ 85 วรรคท้าย กรณีบุคคลที่มีชื่อและรายการในทะเบียนบ้านกลางมีเหตุจำเป็นไม่สามารถแจ้งการย้ายออกได้ด้วยตนเองเนื่องจากเป็นคนพิการทางกายเดินไม่ได้ หรือเป็นผู้เจ็บป่วยทุพพลภาพหรือกรณีอื่น ให้บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้นั้นโดยตรงเป็นผู้แจ้งการย้ายแทน โดยให้นายทะเบียนเรียกหลักฐาน... หนังสือมอบหมาย ... และบันทึกสอบสวนผู้แจ้งให้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ที่จะแจ้งการย้ายออกเป็นบุคคลเดียวกันกับผู้มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง...

3. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 3 ลงวันที่ 27 มกราคม 2547 ... หากผู้ยื่นคำร้องเกี่ยวกับการทะเบียนราษฎร หรือพยานบุคคลที่ให้การรับรองต่อนายทะเบียนไม่ได้นำหลักฐานมาแสดงโดยหลักฐานดังกล่าวว่านายทะเบียนสามารถตรวจสอบได้จากระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน... ให้นายทะเบียนอำนวยความสะดวกโดยตรวจสอบหลักฐานจากระบบคอมพิวเตอร์ และหากจำเป็นต้องมีเอกสารติดเรื่องก็ให้พิมพ์หรือคัดสำเนา ไม่ต้องให้ประชาชนกลับไปนำหลักฐานตามที่นายทะเบียนต้องการแต่อย่างใด

4. หนังสือสำนักทะเบียนกลาง ที่ มท 0309.1/ว 9 ลงวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2547 แจ้งชักชวนแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแจ้งการเกิดและการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน หากนายทะเบียนพิจารณาหลักฐานพยานบุคคลและพยานเอกสารต่าง ๆ แล้วยังไม่สามารถพิสูจน์ยืนยันตัวบุคคลได้ ให้ใช้กระบวนการของประชาคมช่วยในการตรวจสอบและรับรองบุคคล นอกจากนี้เพื่อเป็นการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่ประสงค์จะใช้วิธีการแจ้งการเกิด ขอให้นายทะเบียนดำเนินการสอบสวนบันทึกถ้อยคำพยานบุคคลที่มีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตสำนักทะเบียนซึ่งสามารถให้การยืนยันและรับรองตัวบุคคลที่จะแจ้งการเกิดได้ แล้วทำเรื่องแจ้งไปยังสำนักทะเบียนที่มีหน้าที่รับแจ้งการเกิดเพื่อเป็นหลักฐานประกอบพิจารณาของนายทะเบียนผู้มีอำนาจหน้าที่

วิธีปฏิบัติ

วิธีปฏิบัติ

1. เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งการขอมีชื่อในทะเบียนบ้านหรือขอแจ้งการเกิด ให้เรียกตรวจหลักฐานเอกสารของผู้ร้อง (ถ้ามี) และตรวจรายการบุคคลที่ขอมีชื่อในทะเบียนบ้านจากฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎรเพื่อตรวจว่าบุคคลดังกล่าวมีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลฯ หรือไม่ และจัดทำคำร้อง ท.ร.31 ด้วยระบบคอมพิวเตอร์แล้วให้ผู้ร้องลงชื่อในคำร้องทุกราย (เลือกใช้คำร้อง ท.ร.31 สำหรับโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งจัดสร้างไว้แล้ว)

2. กรณีพบชื่อและรายการบุคคลของผู้ร้องในฐานข้อมูลฯ ระบุว่าอยู่ในทะเบียนบ้านกลางโดยยังไม่ถูกจำหน่ายรายการ

2.1 ถ้าผู้ร้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนที่ยื่นคำร้อง ให้นายทะเบียนดำเนินการแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 85

2.2 ถ้าผู้ร้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนอื่นและผู้ร้องมีความประสงค์จะแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางเพื่อย้ายเข้าทะเบียนบ้านที่ผู้ร้องอาศัยอยู่จริง ให้นายทะเบียนบันทึกการสอบสวนผู้ร้องและพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือจำนวน 1 รายเพื่อยืนยันว่าบุคคลตามคำร้องกับรายการบุคคลที่พบในฐานข้อมูลฯ เป็นบุคคลเดียวกัน แล้วให้ผู้ร้องทำหนังสือมอบหมายให้นายทะเบียนของสำนักทะเบียนที่ผู้ร้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางเป็นผู้ดำเนินการแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านกลางแทน จากนั้นให้นายทะเบียนรวบรวมหลักฐานสำเนาคำร้อง ท.ร.31 บันทึกการสอบสวน เอกสารที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) และหนังสือมอบหมายของผู้ร้องส่งให้สำนักทะเบียนที่ผู้ร้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางเพื่อดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 85 และเมื่อได้รับแจ้งจากสำนักทะเบียนดังกล่าวพร้อมใบแจ้งการย้ายที่อยู่แล้ว ให้แจ้งผู้ร้องทราบเพื่อดำเนินการแจ้งย้ายเข้าทะเบียนบ้านต่อไป

สำหรับสำนักทะเบียนที่ผู้ร้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลาง เมื่อได้รับหนังสือแจ้งจากสำนักทะเบียนที่รับคำร้องแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารที่ได้รับแล้วดำเนินการแจ้งย้ายชื่อผู้ร้องออกจากทะเบียนบ้านกลางโดยหมายเหตุในใบแจ้งการย้ายที่อยู่ว่า "แจ้งย้ายตามหนังสือสำนักทะเบียน...ที่... ลงวันที่..." พร้อมลงชื่อนายทะเบียนกำกับไว้ จากนั้นให้ส่งใบแจ้งการย้ายที่อยู่ไปยังสำนักทะเบียนที่รับคำร้อง

3. กรณีพบชื่อและรายการบุคคลของผู้ร้องในฐานข้อมูลฯ ระบุว่าอยู่ในทะเบียนบ้านกลางและถูกจำหน่ายรายการบุคคลแล้วเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2547

3.1 ถ้าผู้ร้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนที่ยื่นคำร้อง ให้นายทะเบียนสอบบันทึกปากคำผู้ร้องและตรวจสอบหลักฐานเอกสาร (ถ้ามี) เพื่อยืนยันว่าผู้ร้องกับรายการบุคคลในทะเบียนบ้านกลางเป็นบุคคลคนเดียวกัน แล้วแจ้งประสานการปฏิบัติกับศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัดที่สำนักทะเบียนนั้นตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เพื่อขอคืนรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายกลับคืนให้สำนักทะเบียน โดยให้ส่งสำเนาคำร้อง ท.ร.31 และบันทึกการสอบสวนไปด้วยจำนวน 1 ชุด เมื่อได้รับคืนรายการบุคคลดังกล่าวแล้วให้นายทะเบียนดำเนินการแจ้งย้ายออกจากทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 85

/3.2 ถ้าผู้ร้อง...

3.2 ถ้าผู้ร้องมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านกลางของสำนักทะเบียนอื่น ให้นายทะเบียนดำเนินการ เช่นเดียวกับข้อ 2.2 โดยให้เพิ่มขึ้นตอนการแจ้งศูนย์บริหารการทะเบียนภาคสาขาจังหวัดที่สำนักทะเบียนนั้นตั้ง อยู่ในเขตพื้นที่เพื่อขอคืนรายการบุคคลที่ถูกจำหน่ายกลับคืนให้สำนักทะเบียนที่ผู้นั้นเคยมีชื่ออยู่ในทะเบียน บ้านกลาง เช่นเดียวกับข้อ 3.1 ก่อนที่จะรวบรวมหลักฐานแจ้งสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการแจ้งย้าย รายการบุคคลของผู้ร้องออกจากทะเบียนบ้านกลาง

4. กรณีไม่พบรายการบุคคลของผู้ร้องในฐานข้อมูลฯ

ให้นายทะเบียนตรวจสอบว่าผู้ร้องมีหลักฐานการเกิดหรือไม่ เช่น หนังสือรับรองการเกิดที่ออก ให้โดยสถานพยาบาล หรือใบรับแจ้งการเกิดที่ออกให้โดยกำนันผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น บรรลุนิติภาวะแล้วหรือไม่ หรือมีเอกสารทะเบียนราษฎรอื่น ๆ เช่น สูติบัตรหรือใบแจ้งการย้ายที่อยู่หรือสำเนาทะเบียนบ้านซึ่งเป็นเอกสารที่ยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชนหรือไม่ แล้วให้พิจารณาว่ากรณีของผู้ร้องควรดำเนินการด้วยวิธีการแจ้งการเกิดเกิน กำหนดหรือการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางกำหนด กล่าวคือ

(1) ถ้าผู้ร้องมีหลักฐานการเกิดและอายุต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์ ให้ใช้วิธีการแจ้งการเกิดเกิน กำหนดตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 57 เว้นแต่ผู้ร้องประสงค์จะขอใช้วิธีการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 97 ข้อ 98 หรือข้อ 103 แล้วแต่กรณี

(2) ถ้าผู้ร้องมีหลักฐานสูติบัตรหรือใบแจ้งการย้ายที่อยู่หรือสำเนาทะเบียนบ้านซึ่งเป็นเอกสารที่ยังไม่มีเลขประจำตัวประชาชน ให้ใช้วิธีการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 94

(3) ถ้าผู้ร้องมีเอกสารราชการอื่นหรือไม่มีหลักฐานเอกสาร ให้ใช้วิธีการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 93 ข้อ 97 ข้อ 98 หรือข้อ 103 แล้วแต่กรณี

(4) ถ้าผู้ร้องเคยมีชื่อในทะเบียนบ้านแต่ถูกจำหน่ายรายการ ให้ใช้วิธีการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน ตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 99 หรือข้อ 99/1 แล้วแต่กรณี

(5) ถ้าผู้ร้องมีหลักฐานการได้รับอนุญาตให้แปลงสัญชาติเป็นไทย หรือได้กลับคืนสัญชาติไทย ให้ใช้วิธีการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 102

4.1 กรณีผู้ร้องประสงค์จะขอแจ้งการเกิดเกินกำหนด

4.1.1 ถ้าสถานที่เกิดอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทะเบียนที่รับคำร้อง ให้นายทะเบียน ตรวจสอบหลักฐาน สอบสวนผู้มีหน้าที่แจ้งการเกิดตามกฎหมายกำหนด (เจ้าบ้าน บิดาหรือมารดา) และพยาน บุคคลที่น่าเชื่อถือแล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อ 57

4.1.2 ถ้าสถานที่เกิดอยู่ในพื้นที่สำนักทะเบียนอื่น ให้นายทะเบียนสอบสวนผู้มีหน้าที่แจ้ง การเกิดตามที่กฎหมายกำหนดและพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือเท่าที่ผู้ร้องจะสามารถนำมาเป็นพยานได้ แล้วรวบรวม หลักฐานทั้งหมดพร้อมสำเนาคำร้อง ท.ร.31 และหนังสือมอบหมายให้นายทะเบียนดำเนินการแทน แจ้งให้ สำนักทะเบียนท้องที่ที่ผู้ร้องเกิด ดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ โดยระบุหมายเลขโทรศัพท์หรือ สถานที่ติดต่อผู้ร้องไปพร้อมด้วย

เมื่อสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ร้องเกิดได้รับเรื่องจากสำนักทะเบียนที่รับคำร้องแล้ว ให้ตรวจสอบหลักฐานที่ได้รับทั้งหมด ถ้าพิจารณาเห็นว่าหลักฐานหรือผลการสอบสวนพยานบุคคลมีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะรับแจ้งการเกิดได้ ให้แจ้งสำนักทะเบียนที่รับคำร้องเพื่อสอบสวนเพิ่มเติมโดยกำหนดประเด็นที่ต้องการรายละเอียดไปด้วย ผลเป็นประการใดให้สำนักทะเบียนที่รับคำร้องแจ้งสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ผู้ร้องเกิดทราบโดยเร็ว

กรณีนายทะเบียนพิจารณาเห็นว่าหลักฐานเพียงพอที่จะรับแจ้งการเกิดได้ ให้ติดต่อผู้ร้องเพื่อทำการเปรียบเทียบความผิดฐานไม่แจ้งการเกิดภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. 2534 มาตรา 47 รับเอกสารสูติบัตร และนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านไปเพิ่มชื่อผู้แจ้งเกิด หรือขอแจ้งย้ายไปเข้าทะเบียนบ้านที่อาศัยอยู่จริงแล้วแต่กรณี

4.2 กรณีผู้ร้องประสงค์จะขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน หรือการแก้ไขปัญหาให้กับผู้ร้องต้องดำเนินการด้วยการเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้าน

4.2.1 ถ้าบ้านที่จะเพิ่มชื่ออยู่ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักทะเบียนที่รับคำร้อง ให้นายทะเบียนตรวจสอบหลักฐาน สอบสวนผู้ร้อง เจ้าบ้าน และพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือ แล้วดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ ข้อที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

4.2.2 ถ้าบ้านที่จะเพิ่มชื่ออยู่ในพื้นที่สำนักทะเบียนอื่น ให้นายทะเบียนสอบสวนผู้ร้อง และพยานบุคคลที่น่าเชื่อถือเท่าที่ผู้ร้องจะสามารถนำมาเป็นพยานได้ แล้วรวบรวมหลักฐานทั้งหมดพร้อมสำเนาคำร้อง ท.ร.31 และหนังสือมอบหมายให้นายทะเบียนดำเนินการแทน แจ้งให้สำนักทะเบียนท้องถิ่นที่มีอำนาจอนุมัติการเพิ่มชื่อดำเนินการตามระเบียบสำนักทะเบียนกลางฯ โดยระบุหมายเลขโทรศัพท์หรือสถานที่ติดต่อผู้ร้องไปพร้อมด้วย

เมื่อสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ได้รับเรื่องจากสำนักทะเบียนที่รับคำร้องแล้ว ให้ตรวจสอบหลักฐานที่ได้รับทั้งหมด ถ้าพิจารณาเห็นว่าหลักฐานหรือผลการสอบสวนพยานบุคคลมีรายละเอียดไม่เพียงพอที่จะอนุมัติให้เพิ่มชื่อได้ ให้แจ้งสำนักทะเบียนที่รับคำร้องเพื่อสอบสวนเพิ่มเติมโดยกำหนดประเด็นที่ต้องการรายละเอียดไปด้วย ผลเป็นประการใดให้สำนักทะเบียนที่รับคำร้องแจ้งสำนักทะเบียนท้องถิ่นที่ทราบโดยเร็ว

กรณีนายทะเบียนพิจารณาเห็นว่าหลักฐานเพียงพอที่จะอนุมัติให้เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านได้ ให้ติดต่อผู้ร้องนำสำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านไปเพิ่มชื่อต่อไป

5. กรณีที่นายทะเบียนดำเนินการจนถึงที่สุดแล้วแต่ไม่สามารถรับแจ้งการเกิดเกินกำหนดหรือเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านให้ผู้ร้องได้ ให้แจ้งเหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ร้องทราบพร้อมทั้งสอบถามความประสงค์ว่าหากนายทะเบียนจะจัดทำทะเบียนประวัติและกำหนดเลขประจำตัวประชาชนเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางทะเบียน (บุคคลประเภท 0) ให้กับผู้ร้องเพื่อจะได้มีชื่อในระบบการทะเบียนราษฎรและมีเอกสารแสดงตนก่อนที่จะสามารถแสวงหาพยานหลักฐานเพิ่มเติมในการขอแจ้งการเกิดเกินกำหนดหรือเพิ่มชื่อใน

ทะเบียนบ้าน ผู้ร้องจะดำเนินการหรือไม่ซึ่งหากผู้ร้องมีความประสงค์ ให้นำทะเบียนจัดทำแบบสำรวจตามแบบ 89 เป็นบุคคลตามโครงการเฉลิมพระเกียรติฯ (ให้เขียนเพิ่มเติมในส่วนที่ 3 ของแบบ 89 ตามตัวอย่างที่แนบมาพร้อมนี้) โดยกรอกรายการต่าง ๆ เท่าที่ทราบข้อเท็จจริงในขณะนั้น แล้วบันทึกข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดทำทะเบียนประวัติบุคคลไม่มีสถานะทางทะเบียนให้ผู้ร้องต่อไป

6. โครงการนี้มุ่งหมายให้บริการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยไม่ต้องเดินทางไปติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของสำนักทะเบียนหากไม่จำเป็น ดังนั้น ในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาของนายทะเบียน จึงให้ดำเนินการ ดังนี้

6.1 กรณีจำเป็นต้องอ้างอิงเอกสารราชการ ถ้าเอกสารดังกล่าวเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นโดยสำนักทะเบียนที่รับคำร้อง หรือเป็นหลักฐานที่สามารถตรวจสอบหรือคัดสำเนาได้จากระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักทะเบียน ให้นำทะเบียนอำนวยความสะดวกด้วยการตรวจค้นหรือคัดสำเนาขึ้นเองโดยไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน

6.2 ในกรณีผู้ร้องขอแจ้งการเกิด.กินกำหนดหรือขอเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านอ้างอิงถึงพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะพยานที่รู้เห็นการเกิดหรือทราบประวัติความเป็นมาของผู้ร้อง เช่น ญาติพี่น้องหรือกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ท้องถิ่นอื่น ให้นำทะเบียนสอบถามผู้ยื่นคำร้องให้ทราบรายละเอียดว่าชื่ออะไร เป็นใคร เกี่ยวข้องกับผู้ร้องอย่างไร บ้านอยู่ที่ไหน แล้วทำหนังสือขอความร่วมมือสำนักทะเบียนที่เกี่ยวข้องช่วยสอบสวนบันทึกปากคำพยานบุคคลที่ผู้ร้องอ้างอิงถึงตามประเด็นที่นายทะเบียนต้องการทราบ หรือรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่

6.3 ให้สำนักทะเบียนที่ได้รับการร้องขอความร่วมมือตามข้อ 6.2 รับผิดชอบการสอบสวนพยานบุคคลที่อ้างอิงหรือรวบรวมหลักฐานต่าง ๆ โดยเร็วแล้วแจ้งสำนักทะเบียนที่ร้องขอภายใน 5 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งขอความร่วมมือ

7. ผลการปฏิบัติงานของสำนักทะเบียนต่าง ๆ จะถูกรายงานผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์โดยอัตโนมัติในทันทีที่มีการจัดทำคำร้อง ท.ร.31 และการให้ความช่วยเหลือจะแล้วเสร็จเมื่อมีการเพิ่มชื่อบุคคลตามคำร้องในทะเบียนบ้านหรือกำหนดให้เลขประจำตัวประชาชน 13 หลักในฐานข้อมูลการทะเบียนราษฎร โดยสำนักทะเบียนอำเภอและสำนักทะเบียนท้องถิ่นไม่ต้องจัดทำรายงาน เว้นแต่จะแจ้งเพิ่มเติมเป็นอย่างอื่น